

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΙ

ΣΤΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ

πρώτη φορά πον είδα τὸ Σούνιο, ήταν έδω και δεκατεσσέρα χρόνια, γυριζόμενος από τὴ Σφρήνην. Στο ἐπίπατο βαπτόμα, που ἔπειλοντες τὶς στρατιωτικὲς μεταφορές, ήμαστε λίγοι ἐπιβάτες· Ἐλλήνες, οἱ οἵσταντος, δημοσιογράφοι· Ο φύλος μου Τζιοβάνι Κούοι τὸ ἔργονταν· Το βαπτόμα είχε σόπει τὰ κάρβουνα του, οὐ ἔπλεε μὲ τὴ χελωνοειδῆ τοπτυχία τῶν 8 μαλλιών την ὁδῷ... Είχαμε βαρεῖτη πλινθεπούμε φάλασσα καὶ βουνά — χρώματα μονοτονία καὶ κορυφογραμμές πού ἐμοιαζαν ή μιά μὲ

νοντας τὸ Ναὸν τοῦ ἐναλίου θεοῦ νὰ τυλίγεται στὶς πρόστις σκιές τῆς μελικορής ἑκείνης Αὐγουστιάτικης ἐσπέρας.

"Επειτα ἀπὸ τόσα χρόνια, ξανεισιού προχτές τὸ Ναῷ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ἀντί τη̄ φρούριού αὐτοῦ, μὲ τὴν συντροφιά τῶν θεῶν τῆς Ἀττῆς· "Οταν ἐφτάσαμε καὶ, ήπαν μεσημέρι. Κι' ἂν χόνθων ὁ Ἡλίος το̄ βουνό, τὸ κήπον καὶ τὸ γεωπόδι δασών τὸν πεντάν, διώξεις ὁ ἄνεμος φυσοῦσα δυνατός, καὶ νομίζεις πάλι τὸ συγκρότημα πολὺ σχηματίζεται ἀπὸ τίς δύσδικα κολίνων καὶ κράφετα πάλλενο στὸ διάστημα, ήπαν σαν νύ στέναζε μια τερψάστια ἥρτα σὲ δάχνεια γίγνεται. Καθήσαις, εἰδομεν τὸ θέαμα, μελέτησμε την Ιστορία τοῦ Ναῶν καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν του, ἀκούσαντα τοὺς σοφοὺς τὰ μὲν ἔχονταν τὰ πάθη καὶ τὰ γιαστὶ. Είνα, λέει, τὸ ἐπόβητηστό ἀπὸ τὸ ἀρχοτητική τῆς Ἑλλάδος-

Ἡ ἀπὸ τὸ βοϊόκατα στήν ίδιη γραμμῇ μὲ τίς νότιες ὥρες τῶν νήσων Πατρόπολου καὶ Ἐλένης. (Ἡ πρώτη εἶναι τὸ Γαϊδουρονήσιον, μὲ τὸ σημετάπειρο, ἡ δεύτερη τὸ Μαρονήσιον).—Τὸ Σουνίο ἀπέχει απὸ τὴν Ἀθήναν 62 χιλιόμετρα.—Εδώ ποδέν γινόντας ἡ λατρεία τῆς Ἀθηνᾶς, ἐπειτα τὸ «Σωνιαπάτο Ποσειδόνεως».—Ο «Ομηρος» τὸν όντωνέψει ἔλαυνος ἀφορᾷ Ἀθηναίων.—Ἡ μαρτινοῦσσος ἔξωντας γάρω μὲ τείχους, καὶ γιὰ τὴ θέση ποὺ εἶχε αποτελεῖσθαι σκαρτὸ σπουδῶν τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας, μὲ σπαταγό, γάρ την προστασία τῶν μεταλλείων, καὶ μάλιστα στὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο. — Στήν καρφῇ τῆς Ἀρχαροπόλεως, σὲ υψός 60 μέτρων, βρίσκεται ὁ ιερὸς περίβολος καὶ ὁ Ναὸς τοῦ Ποσειδόνος. — Τὸ κτύπιον εἰνὲ μέγιο μαρτυρεῖ απὸ τὸ Θησεῖον. — Εἰχε ἀνάγλυφα ζωφόρου, ποὺ παρίστανται σηρπές ἀπὸ τὴ Γιγαντοπαία, ἀνάπτακτες, ποὺ ἔγιναν στὰ 1898, βεβήκησαν διὸ κολοσσαῖα ἀγάματα. Τὸ σπουδαιότερο εἶναι ὁ «Κούρος», ποὺ φιλάγγεται στὸ Ἐθνικό Μουσεῖο. — Ή θέα ἀπὸ τὸ Σούνιο είναι θεσπεστία. Κείνον κεῖ κάποια ποὺ βλέπετε, κύριον, εἴναι ἡ Ἀγήνα. —Τὸ ἄλλο στὸ βάθειο, ἡ Κίνθης.—Τὸ ἄλλο, ὡς Τζά, καὶ κείνα πέρα τὰ συνέργατά, είναι ἡλλακαλαδίτικα νησιά. —Κ' ὁ ἄρχοντας, ποὺ φεύγει αἱρετικού μας, είναι ἡ Εἴσοδος. —Καὶ τὸ παλαιολογονόστικο απειρούμαθρον τελείωντες. Οι ἄλλοι σωρούσσονται στα μικροπαίματα νά γρανε, εἴναι δισοὶ ἐπέμπαιντις νά ταΐζονται μὲ ἑρωτήσις τὸν ἀγοράσιον πάντα διώλιν.

— Ήρθον μήρος ἔχουν οἱ κολῶνες ;
— Εἴη μέτρα καὶ δέκα πόντους.

— Και ὁ ρυθμός τους, παρακαλῶ ;
— Είναι δωρικός... Χαιρετε !

«Οἱ Φίλοι τῆς Ἀκτῖνης» ἦταν, αὐτή τὴν φρούριον κοριτσίσια ώραα και νέοι γεμάτοι κέφη για τὴ ζωῆν. Κανένας, λοιπόν, δὲν παρέλειψε τὸν δημιουρόμενο φόρο θυμαματικοῦ στήματος ιστογραφιῶν Βύρωνος. Γιατὶ ὁ Βερανάνδος βάρδος ἔχει χαράξει τὸν νομαί του σε μια κολώνα τοῦ πειστούλου. Καὶ αὖ-

μα πολύντα τον λεπτότηταν. Κι από
το ἔχει τή μικρή ιστορία του :

Στά 1810, δό Βύρων, ταξιδεύοντας
στο Αιγαίο με την κορδέτα «Σαλ-
σέτα», ἔφτασε στη Γέρα κι' από κει,
βλέποντας να θετούνται τό Σύν-
νιο, δέστηξε τὸν πλόωφο νά τὸν
βγάλῃ στὴν ἐρημακή του παραλία. Ό
τοιητὶς — συνοδεύμενος από τοὺς
Ἄρδανίτες σωματοφύλακες του, πων
τοῦ είχε δώσει ὁ Άλη Πασσός κα'
ποὺ τὸν ἀκολούθουντον ἀρματωμένοι
σάν ἀστοκό — σκαρφάλωσε στὴν
κορφῇ, ἔθαψαν τὸ Νάυ τοῦ θεοῦ
τῆς Θάλασσας καὶ βάλθηκε ν' ἀπα-
θυντασθή τὸ εἰδωλολατρικὸ προσκύ-
νητον, σκαλίζοντας μὲ δώραια καλ-
λιγωρακά γράμματα : «Βγύρου, ξ-
τοι, σκέτο, χωρὶς τὸν τίτλο τῆς εὐ-

Ο ποιητής καὶ
συζύγου του, πρ

βιάστηκαν νὰ ξαναμπουῆνε στὸ καράβι τους καὶ νὺ κάνουν πανιά...

„Από την επισκεψή του αυτή, ο Βασιλιάς κρατήσε στη μνήμη του την υπέροχη γνώσηνα τού Σωνινού και το αντικανόνι θράμα, που το βρήσκουμε σίσις πρωτοτός στιγμών του ειλικρίων. Ουλαρέο το επικό πλαίσιο μεταφρασμένο από μια παλαιά Ήλιοτικός λογοτ. την Αισαντερίνη Δοσούν, κορή του τραγικούν εκείνου Αλεξανδρίου Μανωλοπούλου. Είναι η ιδιαίτερη που μετεφέρουμε αργύτερα καί το περιμένοντας Ελαγκόνεμο Βασιλιά του Σωνινού. Ήλιοτικό, τις είσεται την αρχική Φιλοσοφία και πεντε Ευρωπαϊκές γλώσσες. Αλλοιούσο, καί την καναφενούνα ...“

Ο Ευστόνος, κοιτάζοντας τα νησιά πού κλεινουν το ίμακύλιο της γλαυκής βενταγιάς, λέει :

Ουσίς από του Σουνίου τήν λοφώδη παραλίαν
τα παραπτερι, τοσαυτήν απολαμβενεύτυχαν,
ώστε θελγάρτη ευρίσκει κ' εἰς αὐτήν την ερημίαν.
Απειροί ἐδύν καθέρπεται τῆς θαλασσῆς κατοπτρίζουν
τῶν βουνών τὰ πέρι οὖψη, καὶ μὲν τουτάς χρωματίζουν
τὰς φραχάς την μειδώσαν πεδίαδα τῶν οὔστων,
“

δσα την Ἐδεύ της "Εώ βρέχουν μὲ τὰ κυμάτα των....
Τὸν καὶ ποι ἀνέθηκε εὖλο πάνω ἡ Νικητή, τὸ Συνιό ήταν ὅγι
μόνο ἀπλούστατο καὶ ἀσταξίστο, ἀλλὰ καὶ γεμάτο φείδια. "Οὐεντές
καὶ δεντρωπαῖς καὶ ἄλλα σφρεπταὶ φῶλαις μέσα στοὺς θύμανος καὶ
στὰ έρεπτα τοῦ Ναΐου, σὲ μεγάλη πλήθης. Ήττο, ὁ τολμηρὸς Βρετ-
τανός, ἀψηφόντας δὲλους τοὺς κυνόνυμους, ἔχαραξε τ' ὅντα τοι, καὶ ἕ-
στεγα, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς Ἀθαβαστοὺς τοῖν, ματραρχούμενος πάλι
γά τὸν Περιάλα. Σήμερα, βέλεποι τὸ δύονα αὐτὸν κονιζασμένον μ'
ἔνα κόπων τετράγωνο καιωμένο ἀπὸ λαδοπογή, γὰρ νῦν ἔχοντας την
Κάτω ἀπὸ τὸ δύονα τοῦ Νικητῆ τοῦ "Δὸν Ζονάνη", ἐδιάβασαν τὸν ἔω-
λο : ΑΓΑΓΑΤΑ. Κάποια φοιτήτρα κάπουα μοιδοτρόπια, ποὺς ξέρει.
"Οἶος δῶμας δὴ ἀρχόμανος Ναΐου, διὰ τὰ μάρμαρα, εἶναι καταπαρημένα
ἀπὸ σκαλισμάτων, παλιά δὲ νέα. 'Υπάρχουν δινόματα σὲ διεξ τὶς γῆδο-
σες, σὲ διὰ τὰ μεγέθη' καὶ χρονολογίες ποὺς ἀρχίζουν απὸ τὸ 1803 καὶ
πάντων στὸ σωτήριον τους 1934, καὶ ἦστιν ὁ σχετικὸς πίνακας ὃς
"απαγορεύεται" ἡ ἀναγραφὴ ὄνο-
ματων επὶ τοῦ Ιησοῦ". Οἱ αρχαίοι
νεοντικοὶ λαμπτήρες. "Οὐέκτι Φοίβος
ἔχει τακλύνωνας..."

Βλέπουμε ένα κοσμοφόρο ψευγάρι, πού προχωρεῖ ανάψιτο στις καλώνες. Είναι νέος κύριος καὶ μά κυρία ἄξιοθαμαστῆς καλλονῆς. 'Ηθων κορψοῦ, καλοντυμένον, γεμάτος εὐτίκαια καὶ έφωτα, σὲ λαπτήρη καντιλλάσε... Πρωσορούν καὶ φάγουνε μὲ τὸ μάτι... Αξαφνα ἐκείνη λεῖ σνάτο', καὶ δεῖχνει ένα μάρμαρο. Δύο δύναματα είναν χαραγμένα, συντά - κοντά: ΠΕΤΡΟΣ —ΕΛΕΝΗ, 1932. Θὰ είναι, ίσως, ἡ πρώτη τους ἐπίσκεψη. Στέκονται, κοτάζουν την ἐπιγραφή συγχινούμενοι, ἐπειδὴ ὅτις οὓς ἀλλο τρινεράδα, καλογελούν καὶ κατηφοβίζουν. Πηγαίνουν στὸ γειτονικὸ έστιατόριο τοῦ Τουρισμοῦ νὰ φάνε. "Ἄς πηγαίνουν. 'Εσει τοὺς περιμένει ἐκδυτική ή τρίβανα τοῦ Ποσειδώνος μὲ τῷ ασφρῷ τοῦ λογαρασμοῦ..."

Αλλά και ο Ζάν Μωρέας, ο 'Ελληνογάλλος ποιητής των «Στρατών», ήσε κάποιο προσωπικήτης έδω πάνω. Καί σε τρία τετράστια διάλυτα ήταν το θεατρικό του. Ενταστικά και δημοφιλή το φίλο μου κ. Τελέστης! "Άγρα, ποιητή έποιης έγνενοβ, πού θέλησε νά φιλοτεχνήσῃ, έπιτρεψε για το άσθρο τοίτο, την παρασάτο νέα μετάφραση της Μωρεδικιάς στοφής :

Σούνιον, στῶν ὄμφροφτέρων τῶν οὐρανῶν τὸν τόπο,
Σούνιον, ἀσύγκερον ἀκρωτῆρι,
οτὸ πνεῦμα, στήν ψυχή, σ' ὅδῃ τῇ δόξᾳ τῶν ἀνθρώπων
καὶ λίκινο ἐσύ καὶ κοιμητῆρι !
"Ἄχ, νέος ἀκόμα, ἀλλούς καριούμε—δταν ἔξαισιά ἡ μέρα
νικᾶ καὶ βγανεῖ ἀπὸ τὰ σκότη—
σαΐτα ἡ ὄψη σου, ἔδραμε νό μού πληγώσῃ ὥς πέρα
τὴν τοῦτη τῆς καρδιᾶς τὴν πρώτη.
Στάλαζε τὸ αἷμα σου, καρδιά! Κ' ἔσε, δραμα θανάτου,
νά σὲ κρατώ μαλαμπατένιο :
κάτου, ὁ γλαυκός καὶ σταχτέρος ὃ πόντος κι' ἀψηλά του
ἀρχαῖο ναὸν ἐρειπωμένο.

Ἐμεῖς οἱ διὸ καθίστοις ὥη τὴν ἡμέραν, ὑπὲτε τῆς Ἀπολυτερώσωες, στὸ ζαρηλὸ διάσωμα τοῦ Ποσειδῶνος Ἰεροῦ. Μὲ τὴν ψυχὴν σηγεντρουμένη στὰ μάτια, κοιτάζεις, ὡρες πολλές, τὴν ἀντικαντινὴν ἤγρη βεντάγα μὲ τὴν ἀλαργονή τινατέλαι τὸν νησῶν της.

Οἱ αἰλούροι εἶχαν σφραγῖσθαι στὸ δάσος, στὴν μικρὴν στηριγμὰ λιᾶς, στὶς διὸ φαρδοῖκες ταβερνοῦλες... Σὲ μὰ ἄπο κείνες τὶς στιγμὲς τῆς μονοξιᾶς καὶ τῆς γαλήνης, ἔνας πλανόδιος φωτογράφος στάθηκε μπροστά μας καὶ μᾶς ἐχθρότες ν' ἀπαθανατίσῃ τῇ οὐεὶδι μας. Κατά τὸ σύστημά μου, τὸν ἔβαλα

ΣΚΕΨΕΙΣ, ΓΝΩΜΕΣ, ΑΞΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Οἱ ἔρωταις, καθὼς καὶ ή τύχη, δὲν εὐνοεῖ ἐκείνους ποὺ τὸν κυνηγάνε. Ή φοτιμάει πάτα ἔξεινος ποὺ κομισθάτα ἀμέριμνα στα χεῖλή τῶν μηγαδών. Ναί, πολὺ συγχά τα φύλιματα τῶν βασιλάδων καὶ τῶν Θεῶν δίνοντα σὲ μάτια κλεψύματα.

"Οταν είνε κανείς πολὺ ἐφωτεινός, λέει πάντα πολλές ἀνοησίες.
Ἐξίσης είνε ἀδύνατον νῦ μιλάνη κανείς πολλήν ὥρα γιὰ τὸν ἔρωτα, χω-
οῖς νῦ τὴ βλαβεῖς. Πὶ ὁ γι τὲ Κὸν

Ο ξωτας είνε ο ταραξίας τον κόσμου. B á n o v
Ο ξωτας και ή αιώνιστη είνε οι πειστότεο μυστήρια τηλεο-

'Ο ξωτας εινε μά τρέλλα, ἀλλὰ τόσο ἐπιθυμητή ... Σ α μ φ δ φ

Τὰ μόνα πράγματα πού δεν μπορεῖ κανείς να τα κρύψῃ από τους άλλους, είναι δὲ βίβλος καὶ ὁ ψωτός. *Αθήναιος

Τὸν νῦν μπορῆ κανεῖς νῦν πῆ πόσσο ἀγαπάει, σημαίνει διτὶ δέν ἀγαπάει καθόλου. Πετράρχης

Ἐφωτα πραγματικὸν αἰσθάνεται μονάχος ἐξείνος ποὺ ἀγαπάει ἔνα μονάχα πρόσωπο. Ἐξείνος ποὺ ισχυρίζεται πώς είνε ἐρωτευμένος μὲ παλλὰ συγχρόνως πρόσωπα, ἔχει ψυχή διεφθαρμένη.

¹Ο ἔφωτας είνε ἕνα ἀποδημητικό πουλί, τὸ ὄποιαν ἡ γυναικεῖς περι-
μένουν μὲ περιέργεια κατὰ τὴν νεό-
τητα τοὺς, τὸ κρατοῦν μὲ εὐχαριστή-
σι στὴν ομηρὴ θῆταια τοὺς καὶ τὸ ἀ-
γῆνον μὲ λατὴ νεῦτος φύγην, στα-
γεράσσουν. Α. Ριζαύρην

Ο ξωτας είνε ένα παιδάκι ήλικιας εξη χιλιάδων χρόνων. Ο Μα-

ποσιώνα, ουτέ πάντας, λόγο των ε-
ρωτών, είναι ένα νήπιον.

Καὶ ερωτεύοντος οὐειλεν νο εἰνε
ώλγος : Ἡ ώλγότης είνε τὸ κυριω
τέρον σύμπτυχα τοῦ ἔρωτος είνε τὸ
κυριον τοῦ ταυριώσει ...
Οὐέιδος

Ο ἔρωτας είναι γνίδος τῆς φτώχειας καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ πλούτου. Τῆς φτώχειας, γιατί πάντα ζητάει, καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ πλούτου, γιατί είναι τρομερὸς σπάταλος. Π. Λ. Α. Τ. Β.

Τὰ δάκρυα τῶν ἐρωτευμένων είναι τις περισσότερες φορὲς ἔνα ἐπερθοδίκῳ γαιώγειο καὶ τίτοτε περισσότερο. Σταυτὴ

νά μας δημιγῆται τὴν ιστορία του : Ἡταν γέρος, πρόσφυγας ἀπὸ τὸν Πόντο, ἄλλοτε «εὔλογος τεσσάρων καὶ ὑφασμάτων» καὶ τοῦτο «ἔτσι τὰ φέρει ἡ κατάδαι». Εἰτε γὰρ προινόν, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, παρακολούθων ταῖς τούς ἐκδομαῖς, ὅπως τὰ σπουδαία πάσι ἀπὸ τὰ βατόνια... Φαίνεται πώς ἔμας τοὺς διῦ μάς εἴτε βάσιει χειροπότα στὸ μάτι, δάχε ἀ-
κούειν νὰ λέπει σπουδαῖς, γιατὶ διατίχειμε νὰ γενινθήσουμε πελάτες του
ἀπονομῆς... Διατίχειμε πολλούς διανούς, διατίχειμε πολλούς μετανοού-

ο πονηρός Ανατολίτης, χαμογελώντας, έκανε και το
—Έλόγου αυτού ποι είσαιστε... ξέι πώς είπομεν

ANSWER SETS, AND A UNIFORM SEMANTIC

— “Ε, της φαντασίας... Το λοιπόν, να κοιτάτε τὸν φακόν και νὰ... εἰμινέβεστε!...

Καθώς βλέπουν ότι άγαπητοι μάνωνάστες, σιναικιαρχούμενοι με τήν οδηγίαν τον φωτογράφον, καὶ ὁ Ποσειδών *ἄζ μα γενεῖ θεόν*.
Στὸ μεταῦτον δὲ διέφρε τοῦ *Πλίον* κατέβανε στὴ δύση τοῦ, καὶ ὅλον
οὐ *Φύλον τῆς Αἰτίας* συγκρενθώμενα ξανά στὸ Ναό, γιὰ νὰ παρού-
σινθούσιν τὸ ξανουσινόν θέματα. Και διαν τὸ ἡγιακό διόσκορον, κωκά-
νος σάν τεραπίστον ἔκαποθέλιον, ἔγιε σφρούτοντας τα στεργάν του φο-
δοκέταλον στα μετάβιτα νερά, μια μεγαλοδούτην *ιαχῆ*, απὸ διδομότα.

